

I

Nou orangutans maldormen a la bodega d'un vaixell. Maldormen amb gemecs i algun esgarip mentre la droga que els han injectat comença a esvair-se, també amb gestos lents limitats pels barrots de les gàbies on estan tancats. Una gàbia per a cadascun i aquesta nit morta per a tots. Una nit que s'allargassa com si volgués resistir als embats de l'alba —per això també els orangutans maldormen: en cap moment del mig son no sembla que els abandoni el neguit nascut d'aquesta nit que podria no acabar-se mai. I les incursions breus que fan cap a l'estat de consciència són tan doloroses que, si s'adonen que es van despertant, s'esforcen per recaure en un dormir que per moments torna a ser letargia.

La nit a l'interior d'aquestes gàbies és la més llarga de totes les que caben a la ment d'un orangutan; cada segon es veu multiplicat per l'evidència boirosa que res no podrà vèncer els barrots que els empresonen. Aquestes gàbies són el seu nou món, que substitueix el món de sempre, i cap dels nou orangutans presoners no seria capaç de dir si això significa que han

estat arrencats del món de sempre i transportats en un altre, paorós i pudent, o si el món de sempre s'ha transformat de sobte fins a esdevenir incompreensible.

Tots ensumen vagament, per provar de captar l'olor de la llum del dia, que potser acabarà atansant-se prou per embolcallar-los. Però la llum del dia, quan apareixerà, semblarà insignificant al costat de les parets del vaixell que regalimen rovell, de la humitat salada i la fortor de gasoil que els envolten, mentre la droga triga a dissipar-se del tot.

D'aquests nou orangutans empresonats, només un sabrà fugir del vaixell i, mentre fugirà, els altres vuit s'aniran fonent en la seva ment fins a formar un magma de records i sensacions. De res no li servirà que alguns dels seus parents —vius, morts o encara per néixer— li parlin des del bosc, li murmurin consells o imprecacions, li facin preguntes: molt pocs d'aquests parents sabran dir res que valgui la pena ser escoltat. Tot i això, les condicions d'aquesta fugida penetraran la ment de cadascun de manera irrevocable, ja que serà el resultat de decisions preses arran d'una barreja de pensaments individuals i coneixements llegats per la memòria d'espècie. I seran decisions tan excepcionals que de retruc tots els orangutans, els de mil·lennis enrere i els que potser vindran un dia, guanyaran un polsim de capacitat d'acció.

Ara mateix, una orangutana està a punt d'entrar per sempre en la memòria del poble orangutan.

Els nou orangutans presoners ho ignoren tot dels humans que els han raptat: ignoren que els van disparar una agulla que els va estabornir, ignoren com els van engabiar i transportar fins a aquest vaixell i ignoren per què aquest vaixell s'ha mogut i mogut i mogut i per què fa tanta pudor i tant de soroll.

Tampoc no saben per què els moviments del vaixell s'han anat amollint ni per què el soroll s'ha apagat. Només queda la pudor. I no saben per quina raó, justament ara que el silenci podria aquietar-los el son i els somnis, el vaixell sembla despertar-se tot d'una i bramar.

Els humans que els han raptat criden, corren, encenen llums. Els orangutans, desperts però encara atordits, tremolen, somiquen; alguns tanquen els ulls, d'altres es mosseguen una mà, tots orinen i defegen. Han reconegut la ferum de la por, mesclada amb els crits dels humans, però no poden saber si aquesta por que s'ha apoderat dels humans serà, per a ells, sort o destret.

Quan, al cap de pocs segons, veuen com baixen quatre humans, mariners bruts i espantats que encenen els llums fluorescents de la bodega, els orangutans tremolen més fort i abaixen els ulls, amb l'esperança que el que no veuen deixi d'existir.

Si el vaixell fos a alta mar, els mariners s'endurien les gàbies tancades a coberta i les llançarien per la borda. Els orangutans, enfonsant-se mar endins, s'aferrarien als barrots com si això els protegís d'aquella aigua i del seu gust tan diferent del gust dels rius, tan espantosa i mortal.

Però si el vaixell fos a alta mar no estaria envoltat de soldats a punt d'investir-lo. El vaixell es troba en un port d'aigües somes i no falta gaire perquè els soldats pugin a bord. Com que els mariners no poden fer desaparèixer els orangutans, raptats en una reserva de l'illa, han baixat a la bodega per alliberar-los, amb l'esperança que el caos provocat per nou primats salvatges de sobte lliures els permeti escapolir-se d'una manera o d'una altra. Començant per la gàbia més allunyada de l'entrada de la bodega, dos mariners obren cada porta mentre uns altres dos apunten de manera erràtica un fusell cap als cossos encongits.

—De pressa, de pressa! —crida un mariner amb una veu insegura.

Primer, cap orangutan no es mou. Tan sols es perceben ondulacions inquietes, ensums repetits cap a l'espai que acaba de badar-se davant seu. A poc a poc despleguen gestos insegurs i comencen a mirar cap a les altres gàbies, on voldrien pouar el coratge d'iniciar l'aventura fora del metre quadrat on semblava que havien d'estar-se per sempre més.

Però, de sobte, els envesteix la flaire del foc.

Tots recorden el foc, encara que cap no l'hagi vist mai.

El foc és un dels enemics l'olor del qual tenen gravada més profundament a la memòria d'espècie, per això els envesteixen el terror i els crits de dolor dels seus avantpassats quan fugien de les flames i a vegades sucumbien sota aquest animal de fam immensa. Aleshores, sí, xisclen. Alguns empunyen i mosseguen els barrots, d'altres es donen cops de cap al terra.

“El foc ens mata! El foc ens mata!”

Els seus parents del bosc només saben dir-los: “Trobeu un riu de seguida!, però que sigui de poca aigua!”

Mentrestant, un mariner encara crida: “De pressa, de pressa!”, com si els humans no sabessin dir res més.